

පටිච්චසමුප්පාදය (පළමුවන කොටස)

22.05.21 ශ්‍රී ලංකාරාමය

නවසීලන්තය

හොඳයි, මේ කාලය බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ගුණ සිහිපත් කරන කාලයක්. අපි බෞද්ධ පිරිසක් හැටියට පොඩි කාලයේ ඉඳලාම යම් යම් ධර්ම කොටස් අහනවා. චතුරාර්යසත්‍ය පිළිබඳව, ආයතන ධර්ම පිළිබඳව, පටිච්චසමුප්පාදය පිළිබඳව අහන නිසා අපිට හේතු ඵල ධර්මයන් පිළිබඳව විස්වාසයක් තිබෙන නිසා කර්මය කර්ම ඵලය ගැන පිළිගැනීමක් තිබෙනවා. ඒක නිසාවෙන් බාහිර ලෝකයේ මිනිස්සුන්ගේ සිත් ගැන අපිට වැටහෙන්නේ නෑ. ඇත්තටම බැලුවහම බාහිර ලෝකයේ වෙනත් ආගම් වල ඉන්න අයට හේතුවකින් මේක හටගන්නා තේද, මේක හේතුවන ඵලයක් තේද කියන එක ගැන ඡායා මාත්‍රයකවත් අදහසක් නෑ. ඒ අයට තිබෙන්නේ මැවුම් වාදී අදහස. ‘අපි කාටහරි අයිති කොටසක්’ කියන තදබල අදහස ඒ අයට තිබෙනවා. හේතුවකින් ඵලයක් කියන ඒ ධර්මතාවයට බැස ගැනීමට ඒ අයට බෑ.

ඉතින් එහෙම තත්වයක් තිබෙන්නේදී බෞද්ධයෝ දෙවියෝ ඉන්නවා කියලා පිළිගන්නවා. බෞද්ධයන්ට දිව්‍යලෝකවල දෙවියන්ගේ ආයුෂ පිළිබඳ විස්තර තිබෙනවා. දෙවියන් කනබොන දේවල්, ඒවගේම යන එන තැන් පවා දේශනා අනුසාරයෙන් දැනගෙන තිබෙනවා. නමුත් ඔය මොනවා දැනගත්තත් ඒ අය ඒ තරම් කෙරුම් කාරයෝ නොවෙයි කියන එකක් බෞද්ධයෝ දන්නවා. ඒ කියන්නේ දෙවියන්ට ඒ තරම් කරන්න පුළුවන් දෙයක් නැති බව දන්නවා. දිව්‍යලෝකයේ උනත් මහා අපුරු මහානුභාවසම්පන්නයි කියලා ලෝකයක් පාලනය කරන්න පුළුවන් කොටසක් ඉන්නවා කියලා බෞද්ධයෝ බාර ගන්නේ නෑ. හේතුඵල ධර්මයට අනුව තමයි දෙවියන් එතැනට ගිහිල්ලා තිබෙන්නේ, හේතුඵල ධර්මයට අනුව තමයි එතැනින් අයිත්වෙලා තිබෙන්නේ කියලත් බෞද්ධයෝ දන්නවා.

අපි ගොඩාක් හේතු හදනවා. ඒ කියන්නේ කුසලධර්ම සිද්ධ කර කර පුණ්‍යධර්ම සිද්ධ කර කර අපි හේතු ගොඩ නගනවා. හේතු හදලා හදලා ඒවාට වෙන නමක් කියනවා. වෙන නමකින් තමයි අපි ඒවා නිෂ්පාදනය කරන්නේ. ඒවා නිෂ්පාදනය කර කර පැකට් හද හද බෑග් එකට දානවා. දානමය පිංකම්, සීලමය පිංකම්, භාවනාමය පිංකම්, බෝධි පුජා, බුද්ධ පුජා, වට වන්දනා කරමින් කුසල සංස්කාර ගොඩක් පොදි ගහලා ගහලා තිබෙනවා. ඒකට හේතුවකුත් තිබෙනවා. අපි ඉස්සර දැන ගෙන තිබෙනවා මෙවැනි හේතුවකින් මෙවැනි ඵලයක් ලැබෙනවා කියලා. ඒක අපි ස්වකීය බුද්ධියෙන් නුවණින් දැනගත්තු එකක් නොවෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනා ඇසුරින් අපි දැනගෙන තිබෙනවා, මෙවැනි හේතුවක් හැදූවොත් මෙවැනි ඵලයක් ලැබෙනවා කියලා. අපි ඒ ඵලයට කැමතියි. ඒක නිසා අපි ඒ ලඟ හෝ දුර ඵලය විඳ ගැනීමේ ඕනෑ කම නිසා, ඵලයත් එක්ක බැඳෙන්න තිබෙන ඕනෑ කම නිසා, ඵලයත් එක්ක අපි හිතවත් වෙන්න ඕනෑ නිසා, ඵලය අපේ කරගෙන ජීවත් වෙන්න ඕනෑ නිසාවෙන් අපි ඒකට හේතු හදනවා. හේතු හද හදා හේතු ගොන්නක් සකස් කරමින් ඉන්නවා.

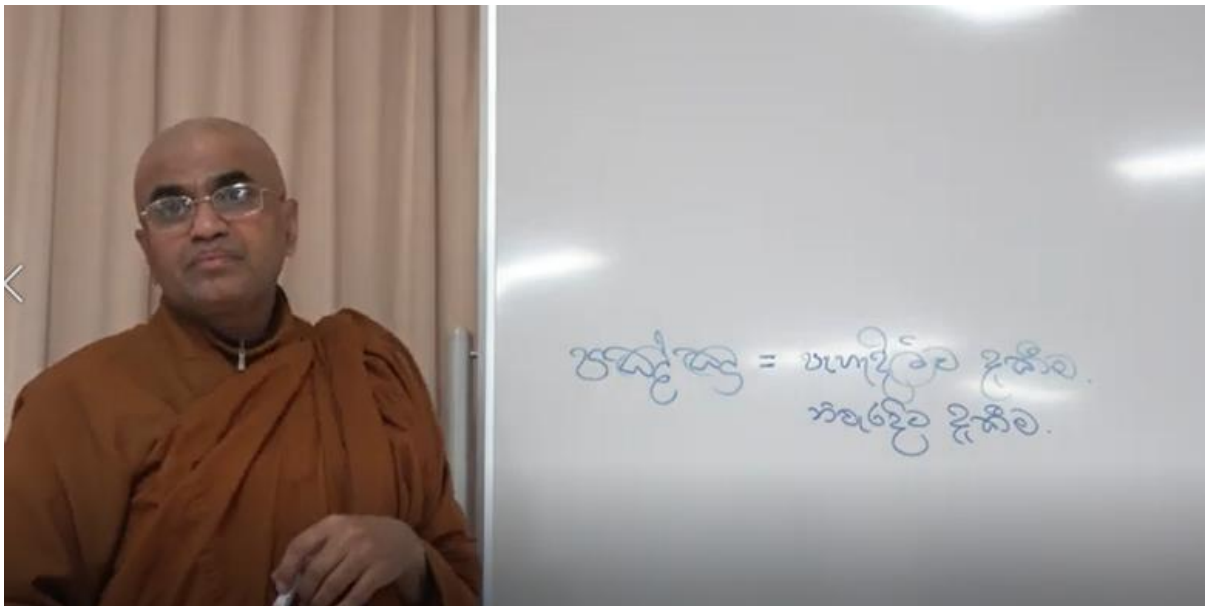
අපි හැම එක්කෙනාම ලස්සන වෙන්න කැමතියි. අපි දුර්වර්ණ වෙලා අපාටවෙලා ඉන්න කැමති නෑ. ඒක නිසා හැඩ වීමේ හේතුවක් හදනවා. අපිට ප්‍රණීත දේවල් කාල බිලා ඉන්න ඕනෑ. ඒක නිසා අපි ප්‍රණීත දේවල් කන්න බොන්න හේතු හදනවා. අපිට හොඳ තැනක ඉන්න ඕනෑ. ඒක නිසා ඒකට අපි හේතු හදනවා. මේ වගේ හම්බවෙන හැම ප්‍රතිඵලයක්ම නිකං එන්නේ නෑ. එවැනි ප්‍රතිඵලයක් අනාගතයේ ගොඩ නැගෙන්නේම මෙතැන තිබෙන හේතුවේ බලය අල්ලාගෙනයි. අපි හදන හේතුවේ ශක්තිය, හේතුවේ බලය මුල් කරගෙන ඒකට අනුරූපව තමයි ඵලය නිෂ්පාදනය වෙන්නේ. ඒකට අපි කැමතියි.

එතකොට අපි මෙතැන හේතුවක් හැදූවහම, ශක්තියක් හැදූවහම ඒ හේතුව හැදිලා නැතිවෙලා යනවා. ඒක හේතුවක් හැටියට හැදුනා, ඊළඟට ඒ හේතුව හැංගිලා යනවා. ඒකේ තිබෙන භයානකත්වය තමයි අනාගතේ ඵලයක් හැඳෙන්නේ ඇතිවෙලා නැතිවෙලා යන හේතුවකින්. අපි හිතමු මේ වෙලාවේදී අපි බෝධිත් වහන්සේ වටේ අතුගානවා කියලා. අපි අතුගෑම පටන් ගන්නා, අතුගෑ හිටියා, පිරිසිදු කළා, ඒක අවසන් උනා. ඒ වෙලාවට හිතේ පුණ්‍යාභිසංඛාර කියලා ජාතියක් හේතු වශයෙන් හැදුනා.

එකකොට ඒ පුණ්‍යාභිසංඛාර කියන බෝධිය අතුගැමේ හේතුව හේතුව නිෂ්පාදනය උනා, පැවතුනා, නැතිඋනා. එකකොට එතැන තිබෙන්නේ ඇතිවෙලා නැතිවෙන හේතුවක්. ඒ ඇතිවෙලා නැතිවෙලා යන හේතුවෙන් එළයක් හදනකොටත් හදන්නේ ඇතිවෙලා නැතිවෙලා යන එළයක්. හේතුවල ස්ථිරත්වයක් නැති නිසාවෙන් එළයේත් ස්ථිරත්වයක් නැ.

හේතුව කැඩෙන බිඳෙන එකක් නම් එළයත් කැඩෙන බිඳෙන එකක්ම තමයි. ඒක නිසා අපි නිරවුල්ව ඉතාමත්ම පැහැදිලිව දැනගෙන තිබෙන්න ඕනෑ හේතු සහ එල. මෙන්න මේ කාරණය මම මේ පින්චතුන්ට අද කියලා දෙනවා.

මේ කාරණය හොඳට තේරුම් ගන්න.

අපි හැම කෙනාටම අවශ්‍යයි ප්‍රඥාව. ප්‍රඥාවේ තිබෙනවා එක්තරා ගුණ විශේෂයක්. ධ්වටෙන් නැති, මූලා වෙන් නැති, යම්කිසි ආරම්භණයක් නිවැරදිව දැන ගන්න, තේරුම් ගන්න ගුණ ලක්ෂණය, ගුණ විශේෂය මේ ප්‍රඥාවට තිබෙනවා. ඒක නිසා කියනවා විශේෂයෙන් පැහැදිලිව දකින්නා වූ ගතිය තමයි ප්‍රඥාව කියලා. ඒ වගේම 'නිවැරදිව දැකීම' කියලත් මේ ප්‍රඥාවට කියන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නේ ජේන දේවල්, අහන දේවල්, හිතන දේවල්, ඕලාරික දේවල්, සුක්ෂම දේවල්, ළඟ දේවල්, දුර දේවල් හැම දෙයක්ම ඉතාමත්ම පැහැදිලිව නුවණින් දකින්න පුළුවන්. ඒවා තිබෙන අයුරින්ම දකිනවා, දැනගන්නවා හැර වෙන විදියකට දැනෙන්නේ නෑ. ඒ දැකීමට ප්‍රඥාව කියලා කියනවා. මේ ප්‍රඥාව අතේ පහළ වෙන්නේ නෑ. නියපොතු වල හැදෙන්නේ නෑ. ඔලුවේ හැදෙන්නේ නෑ. මේක අපේ හිතේ හැදෙන, හිතේ පැළවෙන දෙයක්. ලෝකයේ හැම කෙනාටම හිත තිබෙනවා, නමුත් හිත තිබෙන හැමෝටම ප්‍රඥාව නෑ. හරියට මේ රටේ මල් වගේ. මේ රටේ මල් තිබෙනවා නමුත් සුවඳ නෑ. මේක මට දැනෙන විදිය. නමුත් ලංකාවේ බැඳ්දේ හැදෙන මල් තිබෙනවා ඒවා සුවඳයි. ඒකෙන් කියන්නේ මෙහෙ ඉන්න මිනිස්සුන්ට නුවණ නෑ, ලංකාවේ ඉන්න අයට නුවණ තිබෙනවා කියන එක නොවෙයි. අපිට ලංකාවේ ඉන්න කොටත් මෙහෙත් හිත තබෙනවා නමුත් ඒ හිතේ ප්‍රඥාව නෑ. ඒක නිසා ප්‍රඥාව හොඳට හැදෙන්න ඕනෑ.

මේ ප්‍රඥාව ඇති කරගැනීමේ මූල ලක්ෂණය අපේ හිතේ තිබෙනවා. මඩ තිබෙන සෑම තැනකම වී ඇටයක් දැම්මහම පලවීමේ ගුණය තිබෙනවා. මගේ කාර්යභාරය තමයි මේ සෑම දෙනාගේම සිත්වල මේ ප්‍රඥාව පැල කරන එක. බුදුරජාණන්වහන්සේ සියලු දෙනාගේම සිත්වල ප්‍රඥාව ඇති කරන්න, පැල කරන්න අවශ්‍ය සාධක ධර්ම ඉදිරිපත් කළා. යම්කිසි දෙයක් රෝපණය කළොත් ඒ රෝපණය

කරපු දෙය වැඩෙන් නම් සාමාන්‍යයෙන් වතුර තිබෙන්න ඕනෑ. ඒවගේම පොහොර දාන්නත් ඕනෑ. දැන් මම මේ කරන්නේ මේ පින්වතුන්ට බුදුරජාණන්වහන්සේ ගේ දේශනාවේ තිබෙන ධර්ම කරුණු ටික කියලා දෙන එක. ප්‍රඥාව වැඩෙන් කරුණු කීපයක් තිබෙනවා. සත් පුරුෂ ආශ්‍රය - සද්ධර්ම ශ්‍රවණය - යෝනිසෝමනසිකාරය - ධර්මානුකූල ප්‍රතිපදාව. හොඳට නුවණින් කරුණු කාරණා සහිතව හිතන්න ඕනෑ. එතකොට තමයි ප්‍රඥාව වැඩෙන්නේ. නැත්නම් අපි කොච්චර බණ ඇහුවත් ප්‍රඥාව වැඩෙන්නේ නෑ. ප්‍රඥාව අපිට අවශ්‍යයි.

තවත් ධර්මයක් තිබෙනවා ප්‍රඥාව වගේ. ඒ තමයි සංඥාව. නමුත් සංඥාව ප්‍රඥාව නොවෙයි. ඒ දෙකේම හඩ එකයි. අපි මෙහෙම හිතමු. අපි පැන්සල් 100 ක් විතර මේසයක් උඩට දාලා ඒකෙන් එක පැන්සලක් ගන්නවා. පැන්සල් 99යක් අයිත් කරනවා. ආන්න ඒ වගේ දකින, ජෙන, අහන, සිතන ආරම්භණ ගොඩාක් තිබෙනවා. ඒකෙන් එක වෙලාවකට එකක් තෝරලා ගැනීමේ හැකියාව තමයි මේ සංඥාවට තිබෙන්නේ.

සංඥාව = තෝරාගෙන හඳුනා ගැනීම.

තවත් එකක් තිබෙනවා සංඥාවට ළඟින් යන. ඒ තමයි විඤ්ඤාණය.

විඤ්ඤාණය = දැනගැනීම

ප්‍රඥාවයි - සංඥාවයි - විඤ්ඤාණයයි ගැන මම මීට ඉස්සෙල්ලත් කියලා දීලා තිබෙනවා. අද මේක මම මතක් කලේ විශේෂ කාර්යකටයි. මෙයින් වටින්නේ ප්‍රඥාවයි. නමුත් විඤ්ඤාණය නැතුව ප්‍රඥාව එන්නේ නෑ. ප්‍රඥාවට විඤ්ඤාණයත් අවශ්‍යයි. විඤ්ඤාණයට බද්ධ වෙලා තමයි ප්‍රඥාව පහළ වෙන්නේ. ප්‍රඥාවෙන් දෙයක් දැනගන්න නම් සංඥාවෙන් ඒක තෝරලා දෙන්න ඕනෑ. ප්‍රඥාවයි සංඥාවයි කියන දෙකම පහළ වෙන්නේ විඤ්ඤාණය කියන සිත ඇතුලේ. විඤ්ඤාණය ground එකක් වගේ. සංඥාව ප්‍රඥාවට උදව් කරනවා. සංඥාව හරියට ප්‍රඥාවේ මල්ලි වගෙයි. මල්ලි හිඟිල්ලා දෙයක් තෝරාගෙන ඇවිල්ලා අයිසට දෙනවා. ප්‍රඥාව අයිසා වගේ මල්ලි විසින් තෝරා බේරාගත් දෙය ඉතාමත් පැහැදිලිව පිරිසිදුව නිවැරදිව දැන ගන්නවා, අවබෝධ කරගන්නවා, තේරුම් කරගන්නවා. මේවත් හේතු එල ධර්මයන්ට යටත්. දැන් මම වෙන පැත්තකට යනවා.

ප්‍රඥාව නැති වෙලාවට හිතේ වැඩ කරන ධර්මයක් තිබෙනවා. ඒකට කියනවා අවිද්‍යාව නැත්නම් මෝහය කියලා. දැනට අපිට වැඩිපුරම තිබෙන්නේ මේ මෝහය. මෝහයෙන් කරන්නේ තිබෙන දේවල් නිවැරදිව ජේන්න දෙන්නේ නෑ. ඒකනිසා හැම වෙලාවකම අරමුණක් ගාවට ගියහම මෝහය විසින් අරමුණේ තිබෙන්නා වූ ස්වභාවය සම්පූර්ණයෙන්ම වහලා විකුර්ති කරලා දානවා. ඊට පස්සේ අපිට වැරදිව එකක් තමයි දැනගන්න ලැබෙන්නේ. ඒක නිසා මේ වෙලාවේ අපි දැනගන්න ඕනෑ මම මේ කියලා දෙන මෙන් මේ ධර්ම කාරණා ටික.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අවුරුදු 2500ට කලින් හේතු එල ධර්මයන් පටිච්චසමුප්පාද ධර්ම හැටියට නිවැරදිව එකක් එකක් පාසා හොඳට පැහැදිලිව වෙන් කරලා තේරුම් ගත්ත, අවබෝධ කරගත්ත කාල පරිච්ඡේදයක් තමයි මේ වෙසක් කාලය. වෙසක් පුර පසළොස්වක පොහොය දවසක උදේ කාලයේ තමයි මේක සිද්ධ වෙන්නේ. ඉතින් අද මේ පින්වතුන්ට මම මේ මතක් කරන්නේ ඒ පටිච්චසමුප්පාදයට අයිති කාරණයක්.

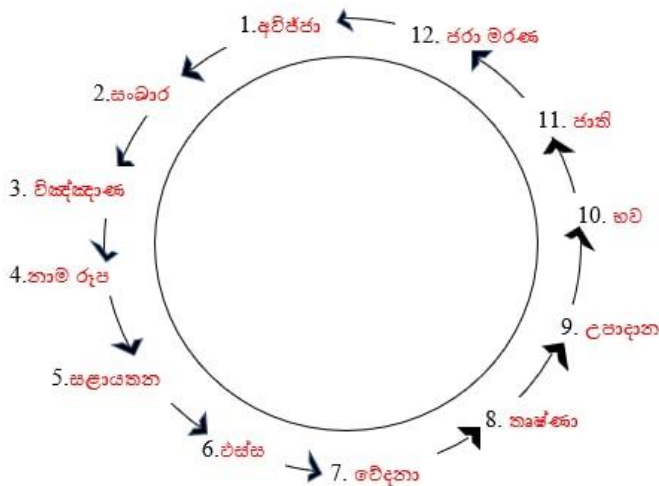
පටිච්චසමුප්පාදය

අවිජ්ජා පච්චයා සඬබාරා - සඬබාර පච්චයා විඤ්ඤාණං - විඤ්ඤාණ පච්චයා නාමරූපං - නාමරූප පච්චයා සලායතනං - සලායතන පච්චයා එස්සො - එස්ස පච්චයා වේදනා - වේදනා පච්චයා තණ්හා - තණ්හා පච්චයා උපාදානං - උපාදාන පච්චයා භවෝ - භව පච්චයා ජාති - ජාති පච්චයා ජරාමරණං සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෝමනස්ස උපායාස සම්භවන්ති.

අවසානයේ වචනයක් තිබෙනවා ‘එවමේතස්ස කේවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයෝ හෝති’ කියලා. ඒ කියන්නේ ‘මේ තමයි මුළු දුක්ඛ ස්කන්ධයේම හට ගැනීම’ කියලා. මේක සුළු නෑ. මේක සරල නෑ. මේක හරි ගාම්භීරයි. මේ අවසාන වාක්‍යයේ හරි වැදගත් කමක් තිබෙනවා. බුදුරජාණන්වහන්සේ

සහතිකවම දේශනා කරනවා මෙන්න මෙහෙම තමයි මේ මුළු දුක්ඛ රාශියේම, දුක්ඛක්ඛන්ධයේම ඇති විම සිද්ධ වෙන්නේ කියලා. මොකක්ද මේ දුක්ඛ රාශිය කියලා කිව්වේ? අවිද්‍යා - සංඛාර - විඤ්ඤාණ - නාම රූප - සලායතන - පස්ස - වේදනා - තණ්හා - උපාදාන - භව - ජාති ජරා මරණ යන සියල්ල තමයි දුක්ඛස්කන්ධය කියලා කිව්වේ. මේ දුක් පිණිස තමයි දුක්ඛ රාශිය, දුක් රවුම. මේ ඔක්කොම් ටික දුක් රෝදයක්, wheel එකක්. පටිච්චසමුප්පාදය ඔය විදියටයි තිබෙන්නේ.

අපි මේ විදියට රෝදයක් අඳිමු.

මේක තමයි wheel එක. මේකට කියන්නේ දුක් wheel එක කියලයි ‘ඵවමේතස්ස කේවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයෝ හෝති’. මේ කිසිම තැනක දුකකට සම්බන්ධ නැති එකක් නෑ. නාම රූපත් දුකයි. සලායතනත් දුකයි. පස්සයත් දුකයි. වේදනාවත් දුකයි. තණ්හාවත් දුකයි. උපාදාන භවත් දුකයි. ජාති ජරා මරණත් දුකයි. මේ හැම එකක්ම දුකේ කොටස්. මෙතැන තිබෙන්නේ දුක්ඛ ස්කන්ධයක්. මෙම රෝදයේ එකක් අතහැරෙන කොට තව එකක් අහුවෙනවා. උදා: පස්සය අතහැරෙන කොට වේදනාව අහුවෙනවා. හැම වෙලේම අහුවෙන්නේ දුකක කැල්ලක්. ඒක අත්හැරෙන කොට ඒක හේතුවෙනවා තව එකකට. හැමවෙලේම දුකකින් ගිහිල්ලා කරකැවිලා නැවත එන්නේ දුකකටමයි. දුකක්මයි කරකැවෙන්නේ. ඒක නිසා මේ කියන්නා වූ wheel එක හොඳට අපි දැනගෙන ඉන්න ඕනෑ.

මේක රවුමක් නිසා කොතැනක හරි ආරම්භයක් තියෙන්න ඕනෑ. ඒකනිසා ප්‍රධාන කාරණයක් හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ අවිද්‍යාවෙන් පටන් ගත්තා. දැන් මේ රෝදය කරකැවෙනවා. මේක සාමාන්‍යයෙන් සරලව තේරුම් ගන්න විධි කීපයක් තිබෙනවා. එකක් තමයි සුත්‍ර ක්‍රමයේ හැටියට පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගන්නවා, අනිත් එක තමයි අභිධර්ම ක්‍රමයේ හැටියට පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගන්නවා. මේ ක්‍රම දෙකට තේරුම් ගන්නවා වගේම අපි එදිනෙදා ජීවත්වන කොට ප්‍රායෝගිකවත් පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගන්න ඕනෑ.

සුත්‍ර ක්‍රමයට තේරුම් ගත්තත් අභිධර්ම ක්‍රමයට තේරුම් ගත්තත් අපේ ජීවිතය තුළ පටිච්චසමුප්පාදය දකින්නේ නැති තාක් කල් වැඩක් වෙන්නේ නෑ. මී පැණි ගැන අපි theoretically කොච්චර දැනගත්තත්, මී පැණි හැදෙන තැන දැනගත්තත්, මී පැණි ගේන තැන දැනගත්තත්, මී පැණිවල පාට දැනගත්තත්, අපි ඒක taste කරේ නැත්නම්, අපි මී පැණි යනු කුමක්දැයි කියලා කාල රස විඳලා ඒ තුලින් මී පැණි හඳුනා ගත්තේ නැති තාක්කල් කොච්චර theory දැන ගත්තත් අපිට ඒකෙන් ප්‍රතිඵලයක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. ඒක යන්නම් දැනුම් මාත්‍රයක් පමණයි. ඒක නිසා මේ පටිච්චසමුප්පාදය දැන ගන්න නම් අපි ඒක ජීවිතය

තුලින් දැනගන්න ඕනෑ. ඒක නිසා අපි දැන් අවිද්‍යා ආදී පටිච්චසමුප්පාද අංගයන්හි ලක්ෂණ විකක් දැන ගනිමු.

මේ දේශනාව හිතට තෙහෙට්ටුයි. මේක කියන්නේ නව කථාවක ස්වරූපයෙන් නොවෙයි. මේක හරි බරපතලයි. මේකේ කථාවක් අහනවා වගේ කථා රසයක් නෑ. මම අර ඉස්සෙල්ලා කිව්ව ප්‍රඥාව සංඥාව සහ විඤ්ඤාණ යන ධර්ම තුනෙන් වැදගත්ම දේ තමයි ප්‍රඥාව. ප්‍රඥාව operate උනොත් පමණයි මේ ධර්මය හසු වෙන්නේ. ඒක නිසා මුලින්ම මම කියලා දෙන්නේ මේ පින්වතුන්ගේ ප්‍රඥාව activate කරන්නයි. ඒක එකපාරටම කොළ අතු දාල එන්නේ නෑ. මේකට හරියට වෙලා යනවා. වික වික දැනගන්න කොට හරි යාවි.

1. අවිජ්ජා = සත්‍ය වැසීම. (මෙය හිතේ තිබෙන්නා වූ ගතියක්. අපි යම්කිසි ආරම්භණයක් දිහා බැලුවහම අපිට ජේන්නේ ඒක තිබෙන හැටියට නොවෙයි. ‘අරමුණේ තිබෙන නියම ස්වභාවය දැන් වැහිලා තිබෙන්නේ. ඒක දැන් ජේන්නේ නෑ’ කියලා හැඟීමක් අපිට ඇතිවෙන්නේ නෑ. ඒ වෙනුවට අපි ආරම්භණයට වෙන කැල්ලක් දාල හරි ඒක විකෘති කරලා විපල්ලාස ගත කරලා අමුතු විදියකට භාර ගන්නවා. ආන්න ඒ බාර ගත්ත වෙලාවට අපි ඒ ආරම්භණයට ගිහිල්ලා තිබෙන්නේ වරද්දගෙන. ඒ වෙලාවට ඒ අරමුණේ නියම විදිය අපිට තේරෙන්නේ නෑ. ඒක නිසා අවිද්‍යාවට තිබෙන්නේ සත්‍ය වසන ලක්ෂණය).
2. *සංඛාර = රැස් කිරීමේ ගතිය. (සංස්කාර කියලා කියන්නේ එකතු කිරීමට නමක්. කොතැනක හරි අරමුණක් ගත්තානම් ඒ අරමුණෙන් මොකක් හරි දෙයක් අරගෙන එනවා. මොකක් හරි දෙයක් රැස් කරගන්නවා).

අපි ඒක මේ විදියට තේරුම් ගනිමු. අවිද්‍යාවේ තිබෙන්නේ අරමුණේ සත්‍යය වසන ස්වභාවය. එතකොට ඇත්ත තත්වය වහසු තැනකින් තමයි යම්කිසි දෙයක් එකතු කරගන්නේ. හොඳට හිතලා බලන්න එතකොට අපිට ඇත්ත දෙයක් හම්බ වෙනවද කියලා. ඇත්ත දෙයක් හම්බ වෙන්නේ නෑ. ඒක නිසා අපි එකතු කරගන්නේ වැරදි දෙයක්. අපි අරමුණකට ගියහම හැම තැනකදීම අවිද්‍යාවෙන් අරමුණේ නියම ගතිය වසා තිබෙන නිසා අපි බලන දෙයින්, අසන දෙයින්, ස්පර්ශයෙන්, ආග්‍රාණයෙන්, රසයෙන් සහ හිතෙන් හැම වෙලේම එකතු කරගෙන එන්නේ වැරදි දෙයක්මයි. සංඛාර හැම තැනින්ම එකතුවක් කරගෙන එනවා. මේක කියනකොට ‘එහෙම නම් මේ එකතු කරන එක නැති කරානම් හරිනේ’ කියල හිතෙන්න පුළුවන්. ඒ උනාට ඒ හිතන මාත්‍රයෙන්ම ඒක වෙන්නේ නෑ. මෙහෙම හිතන්න.

දැන් මේ පිරිස අතින් පිට කැහුවොත් ඒ කැසු මාත්‍රයට නියපොතු වලට කුණු එකතුවෙනවා. ඒ වගේ තමයි අරමුණේ පොඩ්ඩකට පිරිමැදුනානම් ඒකෙන් කුණු කන්දරාවක් එකතු වෙනවා. ඒ වගේ හැම වෙලාවේම එකතුවන ගතිය, රැස්වන ගතිය තිබෙනවා. ඒක හරි භයානකයි. අපි හැම එක්කෙනාගේම හින්වල මේ එක්කාසුවන ගතිය තිබෙනවා. මේකට ලස්සන වචනයක් දාලා තිබෙනවා. ඒ තමයි ‘සකස් කරනවා’ කියන එක. නමුත් ඒක සකස්කරලා නිකම් තියලා එන්නේ නෑ. සකස්කරනවා කියන ලස්සන වචනය තිබුණාට ඒකෙන් කරන්නේ අහුලා ගැනීමක්, එකතු කිරීමක්. හැම වෙලාවේම එකතු කරන්නේ අනාගතයේ ඵලයක් එන එකක්මයි. මේක තමයි සංස්කාරයන්ගේ රැස් කිරීමේ ලක්ෂණය.

*පටිච්චසමුප්පාදය තුල සංඛාර නමින් සඳහන් වන්නේ චේතනාවයි. මේ හැම වචනයක්ම හොඳයි. නමුත් වචන මත පමණක්ම ඉන්නේ නැතුව ඒවායේ අර්ථයත් දැනගන්න. එතකොට තමයි ධර්මය ජීවිතියෙන් දකින්න පුළුවන්කම තිබෙන්නේ.

3. විඤ්ඤාණය = විඤ්ඤාණයේ ක්‍රියාව තමයි අරමුණ දැනගැනීම. (මේ විඤ්ඤාණයට සත්‍යය වහන්න බෑ. ඒකට රැස් කිරීමේ ක්‍රියාව කරන්න බෑ. විඤ්ඤාණයට කළ හැකි එකම දේ තමයි යන්තම් උඩින් අරමුණු දැන ගැනීම. උදාහරණයක් වශයෙන් ගත්තොත් ගෙදර ඉස්සරහ පාරේ කවුරුහරි යනකොට මනුස්සයෙක් යනවා කියලා පමණක් දැනගන්නවා. නමුත් ඒ කවුද කියලා දැනගන්න විඤ්ඤාණයට බෑ).

විඤ්ඤාණය යම්කිසි අරමුණකට හැරුනහම සංඛාරය ඉන්නෙන් ඒ විඤ්ඤාණය ඉන්න අරමුණේමයි.

ඊළඟට තිබෙන නාම - රූප දෙක මම වෙන වෙනම කියන්නම්.

- 4. $\left. \begin{matrix} \text{නාම} \\ \text{රූප} \end{matrix} \right\} = \text{නාම ධර්ම වල තිබෙන්නේ ආරම්භණයට නැමෙන ගතිය.}$
- $\left. \begin{matrix} \text{නාම} \\ \text{රූප} \end{matrix} \right\} = \text{රූපවල තිබෙන්නේ රූප්පන ගතිය, වෙනස්වන ගතිය.}$

ඊළඟට තිබෙන්නේ සලායතන, මේක ප්‍රවේසමෙන් තේරුම් ගන්න ඕනෑ.

පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගැනීමට මම ක්‍රම තුනක් කිව්වා. ඒ තමයි සුත්‍ර ක්‍රමයට අපි පටිච්චසමුප්පාදය තේරුම් ගන්න ඕනෑ, දැනගන්න ඕනෑ. ඊළඟට අභිධර්ම ක්‍රමයට පටිච්චසමුප්පාදය දැන ගන්න ඕනෑ, තේරුම් ගන්න ඕනෑ. පටිච්චසමුප්පාදය සුත්‍ර ක්‍රමයට දේශනා කරනකොට අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාර - සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං යන ඔය විදියට තමයි තිබෙන්නේ. දෙවැනි එක තමයි අභිධර්ම ක්‍රමය. අභිධර්ම ක්‍රමයට පටිච්චසමුප්පාදය ඉගෙන ගන්නකොට චිත්ත වෛතසික රූප හොඳට දැන හඳුනා ගෙන ඒවාගේ හැඩ තල හොඳට දැනගෙන ඊට පස්සේ තමයි පටිච්චසමුප්පාදය අභිධර්ම ක්‍රමයට තේරුම් ගන්නේ. අභිධර්ම ක්‍රමයේදී විස්තර වැඩියි. එක්තරා මට්ටමකින් දේශනා කරනවා සුත්‍ර ක්‍රමයේ දී, විස්තරාත්මකව දේශනා කරනවා අභිධර්ම ක්‍රමයේදී. අභිධර්ම ක්‍රමයට දැනගත්තත් සුත්‍ර ක්‍රමයට දැන ගත්තත් පටිච්චසමුප්පාදය තිබෙන්නේ board එකේ නොවෙයි. පටිච්චසමුප්පාදය තිබෙන්නේ පොත් වලත් නොවෙයි. පටිච්චසමුප්පාදය තිබෙන්නේ අපේ ජීවිතය ඇතුළේ. ඒක නිසා සුත්‍ර ක්‍රමයට ඉගෙන ගන්න දැන ගන්න පටිච්චසමුප්පාද කොටස, අභිධර්ම ක්‍රමයට ඉගෙනගන්න දැනගන්න පටිච්චසමුප්පාද කොටස අපේ ජීවිතිය තුල භාරා අවුස්සා බලන්න ප්‍රායෝගික දකින විදිය දැන ගන්න ඕනෑ. එතකොට තමයි ඒක භාවනාවක මිශ්‍රවෙලා අපිට වැටහෙන්නේ. ඒක තමයි හොඳම හොඳ පටිච්චසමුප්පාදය. අනිත් ක්‍රම දෙක ඒකට පිටුවහලක් උදව්වක් වෙනවා. ඒක නිසා සලායතන කියන එකත් මේ විදියට දැනගන්න.

5. සලායතන = මෙහි තිබෙන්නේ ආයතනික ලක්ෂණය. (වැඩබිම් ගතිය = වැඩක් කරන්න භූමියක් වන බව. මේකට නිශ්‍රය ගතිය කියලත් කියනවා)

අපි අද භාවනා වැඩ සටහනක් පවත්වනවා. එතකොට අපි සියලු දෙනාටම ඉඳ ගන්න, අපි සියලු දෙනාටම එකට කථා කරන්න base එකක් තිබෙනවා. ඒ base එක තමයි මේ ශාලාව. ඒක ආධාර කරගෙන තමයි අපි මේ භාවනාව කරන්නේ. ඒ ශාලාව ආයතනක් කරගෙන තමයි අපි මේ සාකච්ඡාව කරන්නේ, ධර්මය කියා දීම සිදු කරන්නේ. එතකොට මේ ශාලාව ඒකට මධ්‍යස්ථානයක්. ආන්න ඒ වගේ ඔය අවිද්‍යා - සංඛාර - නාම රූප set එක වැඩ කරන්න base එකක් අවශ්‍යයි. අන්න ඒ base එකට කියනවා ආයතන කියලා.

ඒක තව ටිකක් මේ විදියට බලමු. අපි විහාරයට ගිහිල්ලා බුද්ධ වන්දනාව කරනවා. විහාරයට ගිහිල්ලා බුද්ධ වන්දනාව කරන වෙලාවට මේ ශාලාවේ බණ අසමින් ඉන්න බෑ. මේක නවත්වන්න ඕනෑ. මේ වැඩේ නවත්වලා අපි ඔක්කොම යන්න ඕනෑ විහාරයට. එතකොට බුද්ධ පූජාවට වන්දනාවට එතැන තමයි ආයතනය වෙන්නේ. ඊට පස්සේ ඒ වන්දනාවත් නවත්වලා මේ ධර්ම දේශනාවත් නවත්වලා දැන් මේ පින්වතුන් යනවා ගිලන්පස ගන්න. එතකොට වතුර උණුකරන්න, තේ හදන්න, ගිලන් පස ගන්න ඔක්කොම කරන්න ආයතන වෙන්නේ ඒ kitchen area එක. දැන් එතකොට ගිලන්පස පරිභෝග කිරීමට kitchen එක උදව්වෙනවා, උපකාරවෙනවා, ආයතනයක් වෙනවා. බණ ඇසීමට භාවනා කිරීමට මෙම ශාලාව උදව්වෙනවා, උපකාරවෙනවා, ආයතනයක් වෙනවා. වන්දනා කිරීමට විහාරය උදව්වෙනවා, උපකාරවෙනවා, ආයතනයක් වෙනවා. එතකොට යම්කිසි සමූහයකගේ තිබෙන්නා වූ ක්‍රියා එකතුවකට එක තැනක් base වෙනවා. ඒකට කියනවා ආයතනය කියලා.

දැන් මෙහෙම හිතන්න. අපේ ඇස තිබෙනවා. බැලීමේ ක්‍රියාව සිදු කරනකොට එතැන තමයි රූපයයි හිතයි වෛතසික ධර්ම ටිකයි ඔක්කෝම ටික එකතුවෙලා රූප ගනුවෙනුව කරන තැන. ඇස කියලා කියන්නේ විඤ්ඤාණය කියන එක රූපය පැත්තට හැරිලා ඒ බැලීමේ ක්‍රියාව සිදු කරගන්න පුළු කාමරයක්, ආයතනයක්. අපි ඇස් පියා ගන්නවා. නමුත් වක්ඛුච්ඤ්ඤාණයට අවශ්‍යයි මලක් දිහා බලන්න. නමුත් වක්ඛුච්ඤ්ඤාණයට කණ හරහා ඇවිල්ලා මල දිහා බලන්න බෑ. හේතුව, වක්ඛුච්ඤ්ඤාණය පහළවන කොට ඊට අමතර තව වෛතසික ධර්ම හතකුත් එනවා. වක්ඛුච්ඤ්ඤාණයයි තව වෛතසික ධර්ම හතකුයි තමයි රූපය බලන්න එන්නේ. ඒ අටදෙනාගේ වැඩ ටික සිද්ධ වෙන්නේ ඇසේ. ඒකයි ඇස ආයතනයක් වෙනවා කියලා කියන්නේ. අපි සියලු දෙනාගේම ධර්මය ඇසීමට කීමට තමයි මේ ශාලාව ප්‍රයෝජනවත් වෙන්නේ, ආයතනයක් වෙන්නේ. අපි සියලු දෙනාගේම වන්දනාවට තමයි විහාරය ආයතනයක් වෙන්නේ. ආන්න ඒ වගේ මේ කියන්නා වූ වක්ඛුච්ඤ්ඤාණයයි තව වෛතසික ධර්ම හතයි කියන අට දෙනා එකතුවෙලා වර්ණ රූපය දිහා බලනකොට තමයි ඇස ආයතනයක් බවට පත්වෙන්නේ.

කනෙන් කරන්නේ ශබ්දයක් අහන එක. ඒ වෙලාවටත් කරන්නේ වෛතසික ධර්ම හතකුයි විඤ්ඤාණයයි කියන අට දෙනා ගිහිල්ලා සද්දයක් මොකක් හරි දැනගෙන එනවා. දිවෙනුත් එහෙමයි. නාසයෙනුත් එහෙමයි. කයෙනුත් එහෙමයි. හිත ඇතුලෙන් ඒවාගේ. සිතත් ආයතනයක් වෙනවා. එතකොට ඇස, කණ, නාසය, දිව, ශරීරය කියන ස්ථාන පහම ඔය රංචුවට ගිහිල්ලා වැඩ කරගන්න ආයතන පහක් වෙනවා. ඊට පස්සේ ඒ පහෙන් ගත්තු දේවල් ඇතුලට ගිහිල්ලා පරණ ඒවා, අලුත් ඒවා, අනාගත ඒවා, වර්තමානයේ ඒවා දම දමා හිතමින් වැඩ කරනවා. එතකොට සිතත් ආයතනය වෙනවා. ඒක නිසා ආයතන හයක් තිබෙනවා.

මේ පටිච්චසමුප්පාදය අර්ථ වශයෙන් ගාමිභීරයි. දේශනා වශයෙන් ගාමිභීරයි.

යමකිසි තැනක වැඩක් කරන්න නම් ඒ වැඩේට උපකාර දේවල් අවශ්‍යයි. අපි ධර්මය ඉගෙන ගන්නවා, කපා කරනවා, අහනවා, හිතනවා කියන මේ වැඩේ කරන්න මේ පින්වතුන් මේ ශාලාවේ දැන් වාඩිවෙලා ඉන්නවා. මමත් ඉන්නවා. අපි ඔක්කෝම වාඩිවෙලා හිටියා කියලා ඒ කටයුත්ත සම්පූර්ණයෙන්ම සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. ඒක නිසා මේ ධර්මය කියන එක අපිට ස්පර්ශ වෙන්න ඕනෑ. ධර්මය කියවෙන්න ඕනෑ. හිතන්න ඕනෑ. ධර්මය කියන එක තිබුණොත් තමයි ධර්මය අහන්නේ සහ මෙනෙහි කරන්නේ. අපි තව එකක් හිතමු.

මේ පින්වතුන් යනවා තේ බොන්න. තේ බොන්න ගියාට පස්සේ තේ වෙනම තිබෙනවා. සීනි වෙනම තිබෙනවා. තේකොළ වෙනම තිබෙනවා. මේ පින්වතුන් වෙනම ඉන්නවා. ඒ තේ ටිකයි සීනි ටිකයි තේකොළ ටිකයි ඔක්කෝම එක්කාසු කරන, එකතු වෙන තැන තමයි kitchen එක. එතකොට ස්පර්ශය කියලා කියන්නේ එකතු වීමයි. එහෙම එකතු වෙන්න තැනක් තිබෙනවා. ඒ තැන තමයි ආයතනය. සම්බන්ධීකරණ ස්ථානය. ධර්මයයි අපිත් මුණ ගැහෙන තැන තමයි මේ ධර්ම ශාලාව. ඒවගේ ස්පර්ශය කියන එක ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ ආයතන කියන තැන. ස්පර්ශයට වැඩ තිබෙන්නේ ආයතනයකමයි. ස්පර්ශය කරන්නේම අරමුණයි ඒ අනුව ක්‍රියාත්මක වන අනිත් විත්ත වෛතසික ධර්මයි එකතු කරන එක. ස්පර්ශයත් ඒ ධර්ම අස්සේ ඉන්නවා. එතකොට හොඳටම තේරුම් ගන්න පුළුවන් මේ ආයතනයක තමයි ස්පර්ශයට අයිති වැඩ සටහන කෙරෙන්නේ කියලා.

ඕක මේ විදියට තේරුම් ගන්නත් පුළුවන්. බාහිර වශයෙන් ගත්තහම ඇසේ කනේ නාසයේ දිවේ ශරීරයේ ඒ ටික තේරුම් ගන්න පුළුවන්. මනස ගැන බැලුවහම ස්පර්ශය ඒක ඇතුලේ වැඩ. ස්පර්ශය කරන්නේ එන එන දේවල් එනම් වටිනා දේවල් නොවටිනා දේවල් හැම එකක්ම අරමුණක් හැටියට මනසේ ස්පර්ශ කරවා කරවා යනවා. එස්සේ ලක්ෂණය තමයි බාහිර අරමුණයි අරමුණ සමග වැඩකරන අනිත් ධර්මයි එකතු කිරීමේ ලක්ෂණය.

6. එස්සය = අරමුණේ හැපෙන ගතිය

සම්බන්ධ වන ගතිය

මේ පටිච්චසමුප්පාද අංගයන්ගේ ලක්ෂණ වෙන වෙනම අපි දැනගන්න ඕනෑ. අපි ඔක්කොම හඳුන්වන්නේ ‘මිනිස්සු’ යන නමින්. ඒකට කියනවා පොදු විචාරය කියලා. අපි ඔක්කෝම මිනිස්සු උනාට ඔක්කොම එකවගේ නොවෙයි. රස්සාවල් වශයෙන් ගත්තත් අපි ඔක්කොම කරන්නේ වෙන වෙන වැඩ. නිදාගන්නවා කනවා වගේ දේවල් තමයි අපි කරන පොදු වැඩ. ඒවගේ මේ පටිච්චසමුප්පාද අංග 12 ටම individual characteristics තිබෙනවා. Individual functions තිබෙනවා. ඒවගේම ඒ සියල්ලටම පොදු ලක්ෂණත් තිබෙනවා. ඒ පොදු ලක්ෂණ තමයි අනිත්‍ය දුක සහ අනාත්ම බව. දැන් මේ කියා දෙමින් යන්නේ individual ලක්ෂණ.

එස්සය හරියට අපිට order කරපු කෑම ළඟට ගෙනැල්ලා දෙන waiter කෙනෙක් වගේ. එයාගේ duty එක තමයි අපේ කෑම ටික ළඟට ගෙනැවිත් දෙන එක. අපි ඒ කෑම කනවද නැත්ද කියන එක එයාට වැඩක් නෑ. ස්පර්ෂත් එහෙමමයි. ස්පර්ශය කරන්නේ අරමුණයි චිත්ත වෛතසික ටිකයි සම්බන්ධකරණ එක පමණයි.

කාර්යාලයකට මනුස්සයෙක් වැඩක් කරගන්න ගියහම එයා ඉස්සෙල්ලාම යන්නේ reception එකට. එතැන receptionist ඉන්නවා. එයාගේ job එක තමයි ඒ ආපු එක්කෙනාට හමුවෙන්න අවශ්‍ය එක්කෙනාව මුණ ගස්සන එක පමණයි. එයා ඒ officer එක්ක කලා කළත් නැතත් වෙන මොනවා කළත් ඒක receptionist ට අදාළ නෑ. එස්සයත් ඒ වගේ coordinator වැඩේ කරනවා පමණයි. නමුත් ඉස්සරහට යන කොට වෙන වෙන දේවල් වෙන්න පුළුවන්. ඒක සිදුවෙන්නේ එස්සයේ උපකාරය නිසා වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒකට එස්සය වගකියන්නේ නෑ. වැදගත්කම තමයි මේ ධර්ම වල individual ලක්ෂණය ඒ විදියටම තේරුම් ගැනීම. ඒක වෙන එකකට බද්ධ කරන්න නැතුව වෙනමම දැනගන්න ඕනෑ.

අපිට ධර්ම අවබෝධයකට ප්‍රමාණවත් ආකාරයෙන් අර්ථාන්විතව ග්‍රහණය කර ගත්තේ නැත්නම් අපි මුලා වෙනවා. මොනවා හරි ටිකක් කැටයකට දාල හොලවන කොට සද්දයක් නම් එනවා නමුත් ඒකෙ ඇතුළේ තිබෙන්නේ ගල් කැටද යකඩ බෝලද සල්ලිද කියලා දන්නේ නෑ. ඒ වගේ අපි අර්ථාන්විත දෙයක්ම දැනගත යුතුයි.

7. වේදනාව = විදීමේ ගතිය

එස්සයට විදින්න බෑ. ආයතනයට විදින්නත් බෑ. සිතට විදින්නත් බෑ. සිතට තිබෙන්නේ දැන ගැනීමේ හැකියාව විතරමයි. නමුත් අපි කියනවා සමාන්‍ය කලා විචාරයේදී හිතීන් විදිනවා කියලා. නමුත් ඇත්තම ධර්ම කාරණයට අනුව හිතට විදින්නට බෑ. විදීමට වෙනමම එක්කෙනෙක් හිතේ ඉන්නවා. ඒකට කියනවා වේදනාව කියලා. ඒ වේදනාව කියන වෛතසිකය හිත යන යන හැමතැනම යනවා. ගිහිල්ලා හිත මොන අරමුණකට වැටුනත් එයා කරන්නේ ඒකෙ ස්වභාවය විදින එක.

මේ කාරණය තේරුම් කරන්න මම අහලා තිබෙන දෙයක් කියන්නම්. හෝටලයක මගුල් උත්සවයක් ගන්න කොට මනමාලි සහ මනමාලයත් ඒ දෙපාර්ශවයේම නෑදෑයෝ ටිකක් මුණ ගැහෙන්නේ ඒ හෝටලේ. එතකොට හෝටලය තමයි ආයතනය. ඒවගේම මම අහලා තිබෙනවා ඒ මනමාලියගේ සහ මනමාලයාගේ හිසේ පටන් දෙපතුල දක්වා හොඳට විපරම් කරමින් ගුණ දොස් දකින අයත් ඔය අතරේ ඉන්නවා කියලා. අන්න ඒ වගේ මේ වෛතසික මණ්ඩලය කුමක් හෝ වේවා ආරම්භණයකට යනකොට ගුණ දොස් දකින්න පුළුවන් එක්කෙනෙක් ඒ අය සමග යනවාමයි. ඒ තමයි වේදනා වෛතසිකය. වේදනාව කරන්නේම ඔය වැඩේ පමණයි.

අපි ධර්මය අවබෝධ කරගන්නකොට එක ධර්ම කාණ්ඩයක් හුදකලා කරන්න ඕනෑ. හුදකලා කරලා තනිකරලා තමයි තේරුම් ගන්නේ. සැරියුත් ස්වාමීන්වහන්සේගේ දේශනා විලාසයේ තිබෙන ඉතාමත්ම මනහර, ඉතාමත් සුපරිසුද්ධ ගතිය තමයි ධර්ම කාරණා වෙන වෙනම දේශනා කිරීම. සංයුත්ත නිකායෙන් එවැනි සූත්‍ර තිබෙනවා.

පව්ව්වසමුප්පාදය (දෙවන කොටස)
23.05.21 - ඕක්ලන්ඩ් ජේරවාද බෞද්ධ විහාරය
නවසීලන්තය.

ඊයේ අපි අවසානයට සප්ඊගය සහ වේදනාව ගැන කියලා දුන්නා. වේදනාව කියන ධර්මයට කරන්න පුළුවන් කම තිබෙන්නේ එක දෙයයි. වේදනාවේ තිබෙන්නේ විදින ගතිය. හිතට විදින්න බෑ. නමුත් හිතේ තමයි වේදනා වෛතසික තිබෙන්නේ. වේදනාව සිතත් සමග දකින අරමුණකට යනවා, අහන අරමුණකට යනවා. ආග්‍රාණ අරමුණකට යනවා. රස අරමුණකට යනවා, ස්පර්ශ අරමුණකට යනවා, ධම්මාරම්මණයකට යනවා. ඒ යන යන හැම තැනකම අරමුණේ හැටියට මොකක් හෝ රසයක් තිබෙනවා. වේදනාව කියන වෛතසික ගිහිල්ලා ඒ රසය තවරගෙන විදලා එනවා. වේදනා වෛතසික මේ විදියට වේදනාව විද විද කැරකෙන කොට ඒ විදපු ප්‍රණීත වේදනාව ගැන ඇලීමක් ඇතිවෙනවා. තව දුරටත් එය විදීමට කැමැත්තක් ඇතිවෙනවා, ඒ පිළිබඳ appealing ගතියක් ඇතිවෙනවා. වේදනාව ඒ අරමුණට අල්ලලා බන්දලා එක්කාසු කරලා තවත් ටිකක් වැඩියෙන් විදින්න සැලසේවා කියලා පතාගෙන හිතාගෙන යන වෛතසිකයක් තිබෙනවා. ඒ වෛතසිකය එන්නේ වේදනාව එක්ක. ඒකට කියනවා තණ්හාව කියලා.

8. තණ්හාව - අරමුණට ඇලෙන බැඳෙන ගතිය

වේදනා වෛතසික ගිහිල්ලා අරමුණේ රස විදපු ගමන් ඒ වින්දනය එක්ක තමයි අර තණ්හාව එන්නේ. හිතට යම්කිසි අරමුණක රසයක් දැනුනද නැවතත් එතැනට යනවා. තණ්හාව කරන්නේ වේදනාවට තව ඩිංගක් විඳවන්න ඒ පැත්තට නැමෙනවා, ඒ පැත්තට බැඳෙනවා. අන්න ඒ ඇලෙන ගතියට, තදබල දෙස ඒකට කාන්දුවෙලා යන ගතියට කියනවා තණ්හාව කියලා. තණ්හාව ප්‍රායෝගිකව දකින විදියක් තිබෙනවා.

ධර්මය ඉගෙනගන්න කොට කරුණු කීපයකට ඉගෙනගන්න තිබෙනවා. ධර්මය සුත්‍ර ක්‍රමයට දැනගන්න ඕනෑ, අභිධර්ම ක්‍රමයට දැනගන්න ඕනෑ, ඒ ධර්මය ප්‍රායෝගික ජීවිතියේදී දකින්නේ කොහමද කියලත් ඉගෙනගන්න ඕනෑ.

තණ්හාව කියන එක යකඩ බෝලයක් වගේ රවුම් එකක් නොවෙයි. තේ කෝප්පයක් වගේ එකකුත් නොවෙයි. නෙට් එකක් වගේ එකකුත් නොවෙයි. ඊතලයක් දුන්නක් වගේ එකකුත් නොවෙයි. ඒක අමුතුව ගතියක්. තණ්හාව දැනගන්නේ මෙහෙමයි.

හැමෝටම තිබෙනවා fantasy ලෝකයක්. ධර්මය විග්‍රහ කරන අවස්ථාවේදී ඒක බොරුවක් බව ඉගෙනගත්තත් අපි පුරුද්දට ගිහිල්ලා fantasy ලෝකයේ ඉන්නවා. ඒ මනංකල්පිත ලෝකයේ ඉන්න කෙනාට ඒ අවස්ථාවේදී ඒක සත්‍යයක් වෙනවා. ධර්මානුකූලව බැලුවොත් තමයි ඒක බොරුවක් බව තේරෙන්නේ. ධර්මානුකූලව නොබලා එම ලෝකය තුළ ඉන්නකොට ඒක සැපයි. ඒ fantasy ලෝකය තුළ ඒ ගැනම සිතමින් ඉන්නවා, ඒකෙන් එළියට එන්නේ නෑ. එහෙම එළියට එන්නේ නැත්තේ ඒකේ රසයක් දැනෙන නිසයි. රස විඳවිද ඒක තුළ ඉන්න තිබෙන කැමැත්තට තමයි තණ්හාව කියන්නේ.

දැන් මෙහෙම හිතන්න. දකින දේවල් වලට අපි ආසයි. අසන දේවල් වලට අපි ආසයි. සුවඳ තිබෙන දේවල් වලට රසවත් දේවල් වලට අපි ආසයි. ස්පර්ශ වලටත් අපි ආසයි. දැන් හොඳට හිතන්න. මුද්දක් කියන්නේ මොකක්ද? මුද්ද කියන්නේ වටිනා ලෝභයක්. ඒ කියන්නේ ඒක රූපයක්. එතකොට අපි තණ්හා කරන්නේ රූපයටයි. දැන් මේ විදියට බලන්න. බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළා එස්සපච්චයා වේදනා = ස්පර්ශය නිසයි වේදනාව. වේදනා පච්චයා තණ්හා = වේදනාව නිසයි තණ්හාව. මුද්ද කියලා කියන්නේ පච්ච ආපෝ තේජෝ වායෝ වලින් සකස් වෙච්ච එකක්. එතකොට වේදනා පච්චයා තණ්හා කියලයි කියන්නේ. ඒ කියන්නේ තණ්හාව ඇතිවෙන්නේ වේදනාව නිසයි. එතකොට මුද්දේ වේදනාවක් තිබෙනවද? මුද්දේ වේදනාවක් නෑ. ඒක තමයි කියන්නේ ධර්මය වචන වලින් අකුරු වලින් ඉගෙන ගත්තට ප්‍රායෝගිකව ඒක අත්දකින්නේ නැති තාක් කල් හිතෙන් පැණි කෑවා වගේ කියලා.

අපි කොච්චර පාලි ඉංග්‍රීසි සිංහල වාක්‍යවලින් ඒක ඇහුවත් ඒක හරියටම අපේ හිතට precisely ග්‍රහණය උනේ නැත්නම් ඒක අපිට තේරෙන්නේ නෑ. ඒක නිසා මේ මුද්දක මාලයක ඇඳුමක මලක ආහාරයක මේ හැම එක්කම තිබෙනවා අපේ හිත කිතිකවන, හිත ගස්සලා අවුස්සන අමුතු ගුණ ගතියක්. මේ ගතිය හිතේ තැවරිලා හිත ඒ පැත්තට නම්ම ගන්න හිත අවුස්සන ගතියක් ඔය හැම අරමුණකම තිබෙනවා. ඒ හිත අවුස්සන හිත අවධිකරවන ගතියට කියනවා කාම වස්තු වල තිබෙන කාම ගුණික ස්වභාවය කියලා. ඒ කාම ගුණය අපේ හිතේ වැදිවිව ගමන්ම වේදනාව කැමතියි ඒ ගුණය විදින්න. ඒ වේදනාවට තව තව විදින්න කියලා අල්ලලා අල්ලලා දෙන, වේදනාව ඒ පැත්තට ඔබ්බවාගෙන හරවාගෙන අල්ලාගෙන තිබෙන ගතිය තමයි තණ්හාව.

දැන් අපි මලකට ආස කරනවා. තණ්හා කරනවා, මල ඕනෑ කියලා ගන්නවා. නමුත් ඒ මල ගන්නේ මල ඕනෑ කරන නිසා නොවෙයි. මලේ තිබෙන එකක් තමයි සුවඳ, අනිත් එක තමයි හැඩය තව එකක් තමයි පාට. ඔය හැඩයටයි පාටටයි සුවඳටයි හිත ගිහිල්ලා සුවඳ විදිනවා. ඊළඟට හැඩය විදිනවා. ඒවගේම පාට විදිනවා. ඒක නිසා ඒ මල ලංකරලා අල්ලාගෙන හිටියොත් තමයි වේදනාවට ඒක විදින්න පුළුවන් කම තිබෙන්නේ. ඒක නිසා තමයි මල අල්ලාගෙන බදාගෙන තණ්හාකරගෙන ඉන්නේ. ඒක නිසා ඒ මල උදව් කරන්නේ වේදනාවට. ඒකයි වේදනා පව්වයා තණ්හා කියලා කියන්නේ.

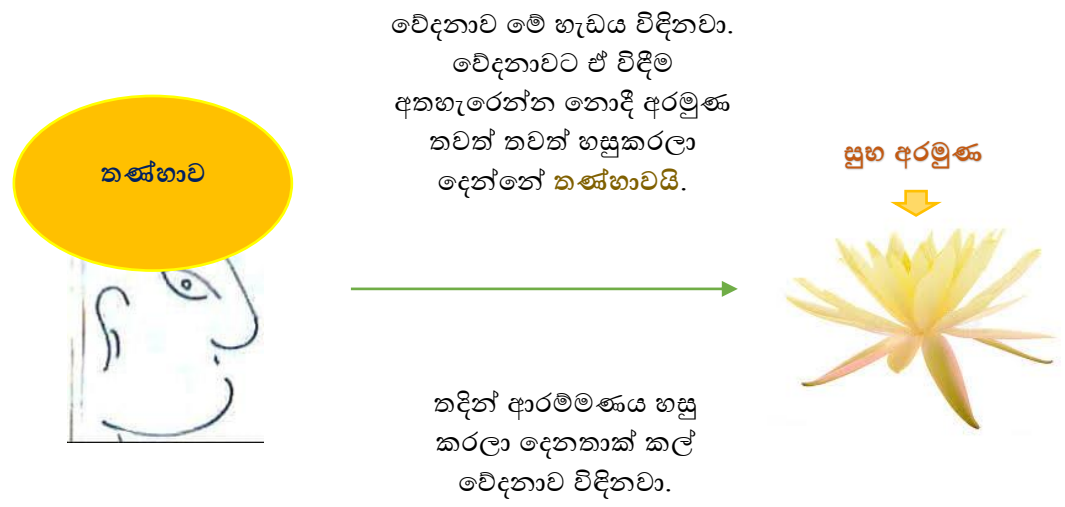
ඇත්තටම බැලුවහම අපි මලක් අයිති කරගෙන ඉන්නවා කියලා කියන්නේ, ඒ මල ඕනෑ කියලා බැඳී තියාගෙන ඉන්නේ වේදනාවට ඒක විදින්න ලංකරලා දෙනවා කියන එකයි. වේදනාව ඒක විදිනවා.

අනිත් එක තමයි අරඹුණේ පුපුරා කියපු fantasy ලෝකයෙන් එළියට එන්න බැරුව ඒකට තදින් ඇලිලා බැඳිලා තිබෙන ගතිය තමයි තණ්හාව.

ඒක නිසා තණ්හාවේ තිබෙන්නේ අරමුණට ඇදී යන කාන්දනීය ගතිය. ඒකෙන් ගැලවිලා එන්නේ නෑ. හැමවෙලේම ආරම්භණයේ රස විදිමින් ඉන්නවා. ඒ ආරම්භණයේ රස විදින්න එක්කාසු වන ගතියට කියනවා තණ්හාව කියලා. යම්කිසි තැනක මේ ලක්ෂණය තිබෙනවා නම් ඇලිබැඳී යනවාමයි.

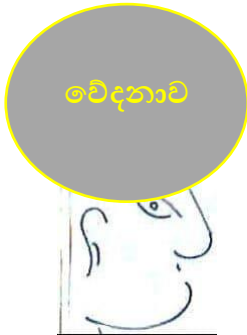
මේ තණ්හාවේ තිබෙන තව එකක් තමයි ‘දැන් ඒ අරමුණේ ඇලුනා ඇති’ කියලා එකක් තණ්හාවට නෑ. තණ්හාව හැම වෙලේම වේදනාවට යම්කිසි දෙයක් අහු කරලා අහු කරලා වේදනාවට විදින්න පුළුවන් දේ ලංකර ලංකර බැඳීගෙන බැඳීගෙන යනවා. ඒක මහා මුහුද වගේ ඉවරයක් නෑ.

අරමුණ ප්‍රසන්න වූ විට තණ්හාව බලපාන ආකාරය

දැන් අපි බලමු දුක වේදනාවකදී තණ්හාව ඇතිවෙන්නේ කොහොමද කියලා.

අපි හිතමු මේ අරමුණ කැනයි අප්‍රසන්නයි කියලා.

මේ අවස්ථාවේදී අරමුණ අප්‍රසන්න නිසා ඇතිවෙන්නේ දුක් වේදනාවක්. මේ අවස්ථාවේදී හිතේ තිබෙන එක ධර්මතාවයක් නිසා ඒ අරමුණ අතහැරලා

අප්‍රසන්න අරමුණ

එන්න බැරිවෙන විදියට ඒකෙ lock වෙනවා. Lock උනාට පස්සේ අරමුණ අප්‍රිය උනත් අත්හැරලා එන්න බෑ. ඒකට කියනවා ඡන්දය කියලා. මෙයා මේ අරමුණට කැමති නැති නිසා 'ඒක අතහැරුණානම් සැපයි' කියලා හිතනවා, නමුත් අතහැරෙන්නේ නෑ.

මෙයා මේ අප්‍රසන්න අරමුණේ දුක් විඳින්නේ 'මේක නැති උනොත් සැපයි කියලා' වෙන පැත්තකට හැරිලයි. මෙතැනදී තණ්හාව තිබෙන්නේ 'මේ දුක ගතිය නැති උනානම් හොඳයි' කියන එකටයි. ඒක නිසා 'මේ දුක් වේදනාව නැති වෙන්න ඕනෑ' කියලා අරමුණත් එක්ක ගැටී ගැටී ඉන්නවා.

තණ්හාව හැමවෙලේම වැඩ කරන්නේ සුභ ආරම්භණයක් සමගයි. අප්‍රසන්න අරමුණක් සමග තණ්හාව බලපාන්නේ වෙන විදියකටයි. 'මේ අප්‍රසන්න අරමුණ නැති උනොත් හොඳයි' කියමින් මේ අරමුණ සමග ගැටෙනවා.

මේ සිත් එක අවස්ථාවකදී තණ්හාවෙන් ගැට ගැහෙනවා. තණ්හාවෙන් බැඳෙනවා. ද්වේශයේදී අපිට හිතෙනවා ගැටී ගැටී ඉන්නේ ඇයි අතහැරෙන්න ඕනෑ නේද කියලා. නමුත් එහෙම වෙන්නේ නෑ. ඒකෙ අස්සේ ගැටී ගැටී නමුත් ඉන්නවා. ඒ ගැටී ගැටී ඉන්නේ මනස ගිහිල්ලා ආරම්භණයේ lock වෙනවා. ඒක තණ්හාව නොවෙයි. තණ්හාවෙන් කරන්නේ රස විඳීමයි. ද්වේශයේදී එයාට ඒ අරමුණ අප්‍රසන්නයි නමුත් සිත ඒකෙන් අයින් වෙන්නේ නෑ. අරමුණ කැනයි නමුත් හිත ගැලවෙන්නේ නෑ. ඒ අරමුණේම සිත ගැටී ගැටී ඉන්නවා.

ඒක මේ විදියට තේරුම් ගන්න. ඔය සමහර කිරි බෝතල්, ඒ වගේම යෝගට් containers හොඳට ඇලිච්ච aluminum foil එකකින් වහලා තිබෙනවා. ඒ එක වහන ක්‍රමයක්. තවත් තිබෙනවා ඔය මාමයිට් බෝතල්වල වගේ ඒවා වහලා තිබෙන thread සහිත පියන්. ඒවා කරකවලා අරින්න වහන්න ඕනෑ. මේ තණ්හාව කියන එක හරියට අර sticky foil එක වගෙයි.

අරමුණ අප්‍රසන්න උනත් හිත ගැලවිලා එන්නේ නැති අවස්ථාව අර thread තිබෙන පියන් වගේ. ඒක sticky foil එකක් නො වෙයි නමුත් ගැලවිලා එන්නේ නෑ. ඒවගේ හිත අරමුණේ ගැටී ගැටී සිතුවිලි මව මව ඉන්නවා. තණ්හාවේ තිබෙන්නේ ඇලෙන ලක්ෂණය. වේදනාව නිසා තමයි තණ්හාව ඇතිවෙන්නේ.

අපිට තරහක් ඇති උනහම අපේ ඇඟ, brain එක ඔක්කොම charge වෙනවා. ඒක බරපතල විදියට රත්වෙනවා. අපි හිතමු අපි කවුරුහරි එක්ක තරහ උනා කියලා. ඒක හින්දා මගේ හිත heat වෙලා ඇවිස්සෙනවා. හැබැයි මම ඒ වගේ charge උනාට තරහ වෙච්ච එක්කෙනාව පුවච්චන මට බෑ. ඔය වගේ දේවල් ගෙවල්වල සිදු වෙනවා. මහත්තයත් එක්ක තරහා වෙලා, තරහෙන් re charge වෙලා ඇඟ වෙච්චලන්න ගන්නවා. හැබැයි මහත්තයාට ගහන්නත් බෑ, බණින්නත් බෑ. නමුත් charge එකක් වැඩියි. එතකොට එයා ඒ තරහ තවත් කෙනෙකුගෙන් පිටින් release කරනවා.

ඕක ඉස්කෝලවලත් වෙනවා. අපි ඉස්කෝලේ යනකාලේ අපේ ටීචර්ලා උදේ පාන්දර කුමක් හෝ වේවා හේතුවක් නිසාවෙන් ඒ ගොල්ලන්ගේ ශරීරය මොලය ඔක්කොම charge වෙලා එන්නේ. ඒ charge එක

ගෙදරදී release කරන්න බැරිවෙලා overload වෙලා එනවා ඉස්කෝලෙට. ඉතින් එහෙම ආවට පස්සේ අර ඉන්න පොඩි අභිංසක ළමයින්ගේ පිටින් ඒක release කරනවා. මේ තරහව කියන එක බලවත් උනහම වෙනත් අදාළම නැති එකකින් ඒක release වෙනවා. පස්සේ ඒ වෙච්ච දේ ගැන පසුතැව්ලිත් වෙනවා. ඒවගේම තරහ වැඩිලා පපුව දන්න පටන් ගත්තම ඒකත් හරි uncomfortable.

මේ අපි කිව්වෙ තණ්හාව ගැන. තණ්හාවේ තිබෙන්නේ ඇලෙන ගතිය. තණ්හාවට පස්සේ තිබෙන්නේ උපාදානය.

9. උපාදානය = බලවත් වූ ග්‍රහණය

යම්කිසි දෙයක් අපි අතින් අල්ලනවානම් අල්ලන විධි දෙකක් තිබෙනවා. එකක් තමයි යන්තම් අල්ලනවා. අතින් එක තමයි තදින් අල්ලනවා. යම්කිසි දෙයක් යන්තම් ඇල්ලුවොත් එය පහසුවෙන් අතහැරෙන ගතිය වැඩියි. නමුත් එය තදින් ඇල්ලුවොත් ලේසියෙන් අතහැරෙන්නේ නෑ. යම්කිසි දෙයක් යන්තම් ඇල්ලීම වගේ තමයි තණ්හාව. ඒකම තදින් ගැනීම වගෙයි උපාදානය. උපාදානය තණ්හා උපාදානය සහ දිට්ඨි උපාදානය වශයෙන් ආකාර දෙකකට තිබෙනවා. තණ්හා උපාදානය කියන්නේ තදින් ගැනීම, දිට්ඨි උපාදානය කියන්නේ වෙනත් view එකක් හදාගෙන ඒකට ඇල්ලීම. ‘මේ මම’ ‘මේක මගේ’ ‘මේක මට අයිතියි’ කියලා අරමුණ දැඩිව තදට ගන්න එකට තමයි උපාදානය කියලා කියන්නේ.

දැන් තණ්හාව සහ උපාදානය හඳුනා ගන්න බලමු. පැනක් අරගෙන යන්තම් අතින් ඇල්ලුවහම ඒ ඇල්ලීම තණ්හාව වගේ කියලා කියන්න පුළුවන්. යන්තම් අල්ලපු නිසා පැන පහසුවෙන් අතින් ගිලිගෙන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ පැනම තදින්ම ඇල්ලුවහම ඒක අතින් ගිලිහෙන්නේ නෑ. ඒ තදින් ගැනීම වගෙයි උපාදානය.

ඒ තදින් ඇල්ලීම නිසා එතැන ඉසෙල්ලා තිබුනේ නැති දෙයක් අලුතින් ඇතිවෙනවා. ඒ තමයි උණුසුමක් හටගන්නවා, heat එකක් generate වෙනවා. ඒක හරියට කර්ම සකස් වෙනවා වගේ. ඒවගේ තමයි උපාදානය නිසා හවය සකස් වෙන්නේ. ඒක නිසා කියනවා උපාදාන පච්චයා හවෝ කියලා. හවය කියන තැන තිබෙන්නේ කර්ම සකස්වීම.

10. හවය - කර්ම සකස් වීම

කර්ම හැදූනට පස්සේ ඒ කර්ම නිකන් තිබෙන්නේ නෑ. ඒකෙන් මොකක් හරි උප්පත්තියක් හදා දෙවනවාමයි. ඒ තමයි ජාතිය

11. ජාතිය - ඉතාම කුඩා (minute) ලෙස ඇති වූ උප්පත්තිය

ජාතියක් ලැබෙනවා කියලා කියන්නේ ඉස්සෙල්ලාම පුංචියට කයක් හැදෙනවා. අබ ඇටේකටත් වඩා පොඩියට හැදිච්ච ඒ කය ලොකු වෙලා ලොකු වෙලා මහා ලොකු ශරීරයක් වෙනවා.

12. ජරා - ශරීරයේ මේරීම

මේ විදියට ශරීරය මෝරන එකට කියනවා ජරා කියලා. ඒකට කියනවා දිරා යනවා කියලා. දිරා ගියාට පස්සේ මරණය සිද්ධ වෙනවා. කොස් ගහක පනාමල් හැදූන වෙලාවේ ඉඳලාම ඒක වැඩෙනවා. ඒක වැඩිලා වැඩිලා ඊට පස්සේ පොළොස් ගැටයක් වෙලා තව වැඩෙනවා. ඊට පස්සේ ඒක කොස් ගෙඩියක් වෙනවා. ඒක තවත් වැඩිලා කොස් ගෙඩියක් හරි වැල ගෙඩියක් වෙලා ගහෙන් වැටිලා යනවා.

ඒ කොස් ගෙඩිය ගහෙන් වැටෙන්නේ ඒ ඒකට සුදුසු කාලය නිසා. ගහෙන් කොස් ගෙඩිය වැටෙන්න නම් ඒක වැටෙන මට්ටමට වැඩෙන්න ඕනෑ.

එවගේ උප්පත්තියක් හට ගන්නවා. ඒක වැඩෙමින් යනවා. ජරාවට පත්වෙනවා. අවසානයේදී මරණයට පත් වෙනවා. අපි දැන් උප්පත්තිය ලබලා grow වෙලා grow වෙලා මරණය ඉස්සරහට තියාගෙන මරණය පැත්තට මුණ දිගෙන තමයි මේ ඉන්නේ. අපි දැන් ජරාවට පත්වෙලා ඉන්නේ. ඊළඟට ජරාව අපිව ගිහිල්ලා බාර දෙන්නේ මරණයටයි.

මරණයට යන අතර මග මේ ජීවිතිය පවතින කාලයේ තව කරුණු පහක් ලැබෙනවා. ඉපදිලා මරණය දක්වා දිරමින් යෑම නිකම්ම සිදු වෙන්නේ නෑ. ජරාවට පත්වෙන අතරතුර ඒකට තව හැඩ තල පහක් එනවා. ඒ තමයි ජීවත් වෙලා ඉන්න කාලයේදී සිත ඇතුලට සෝකය එනවා. ඊට පස්සේ ගුණදොස් කියමින් අඩනවා (පරිදේව) සෝකය ඇඬීම වැළපීම එනවා. අනිත් එක තමයි කවදාකවත්ම කායික පීඩාවක් නැතුව අඩන්න බෑ. අපි අඩන්නේ දුකටයි. කයටත් හරිම පීඩාවක්, දුකක්. සිතටත් හරිම පීඩාවක් දුකක්. ඒකට කියනවා දෝමනස්ස කියලා. උපායාස කියලා කියන්නේ සිත කය දෙකම දැවෙනවා. මේ සෝකය, ඇඬීම වැළපීම, දුක්බ ගතිය, දෝමනස්ස ගතිය සහ හිත දවන පරිදේව ගතිය කියන මේවා තමයි මේ පවතින කාලය තුල විටින් විට ඇතිවන ධර්ම. අපි නිකම්ම දිරා යන්නේ නෑ. මේ ටික ඇවිල්ලා තලමින් අපිට පීඩා කරවමින් තමයි දිරීමට පත්වෙන්නේ.

ඒක නිසා පටිච්චසමුප්පාදය ඉගෙන ගන්නකොට අවිද්‍යාවේ ලක්ෂණය, සංඛාරයේ ලක්ෂණය, විඤ්ඤාණයේ ලක්ෂණය, නාම රූප ලක්ෂණය, සලායතන එස්ස වේදනා තණ්හා ආදියේ ලක්ෂණ, උපාදාන ගතිය, භව ගතිය, ජරා මරණ ගතිය යන ගති සියල්ලම හොඳට දැන ගන්න ඕනෑ. මේ වෙලාවේදී මම ඔය ටික තමයි පින්වතුන්ට කියලා දුන්නේ.

මේ පටිච්චසමුප්පාදයේ අංග වල ලක්ෂණ මේ විදියට ඉගෙන ගෙන මේ රවුම තැනින් තැනින් කඩන්න ඕනෑ. ඒ විදියට කඩලා ඉස්සරහදි කියලා දෙනවා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස දිට්ඨි උපාදනය කියන්නේ මොකක්ද?

පිළිතුර - ප්‍රඥාවේ හැඩය ගත්ත ප්‍රඥාවේ coat එක දාගත්ත වෙන එක්කෙනෙක් එනවා. එයාට කියන්නේ දෘෂ්ඨිය කියලා. එයා ඇවිල්ලා මෝහයත් එක්ක කිට්ටුවෙලා ප්‍රඥාවේ හැඩය අරගෙන වෙන මොකක් හරි කබල් දෙයක් හොඳ දෙයක් හැටියට භාර ගන්නවා. ඒ දෘෂ්ඨිය ආවට පස්සේ එයා යම්කිසි දෙයක් හරියි කියලා හිතාගෙන තවත් බොරු කාරණා ටිකක් එකතු කරලා ඒකට තදබල විදියට බැඳෙනවා. අන්න ඒකට කියනවා දෘෂ්ඨි උපාදානය කියලා.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස අපි කියපු කරපු හැම දෙයක්ම මතක තියෙන්නේ කොහොමද? මතකය කියලා වෛතසිකයක් තිබෙනවද?

පිළිතුර - ඒ හැම දෙයක්ම සංඥා ගතවෙනවා. ඊට පස්සේ සිහියෙන් සහ මනසිකාරයෙන් අවුස්සලා ගන්නවා. ඒකට තමයි මතක් වෙනවා කියන්නේ. නැතුව මතක් වෙනවා කියලා වෙන වෛතසිකයක් නෑ.

ප්‍රශ්නය - ස්වාමීන්වහන්ස බුදුරජාණන්වහන්සේ වෛතසික වල ස්වභාවය වෙන් වෙන් විදියට හඳුනා ගත්තේ කොහොමද?

පිළිතුර - ප්‍රඥාවෙන්. ඒකයි අර නාගසේන ස්වාමීන්වහන්සේ කියලා තිබෙන්නේ කසායක් හදනකොට කොත්තමල්ලි වෙනිවැල් කටුවැල්බටු තිප්පිලි ඉඟුරු වගේ එක එක මුල් දළ පොතු ආදිය දානවා. ඕවා වෙන වෙනම කෑවහම තිබෙන්නේ වෙන වෙන රස. වෙන වෙනම තිබෙනකොට රස දැනගන්න ලේසියි. නමුත් ඔය ටික ඔක්කෝම තැම්බුවහම ඒ රස ඔක්කෝම මිශ්‍ර වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රඥාවේ තිබෙන අසිරිය තමයි මිශ්‍රවෙලා තිබෙන ඒ ඔක්කොම රස වෙන වෙනම දැනගන්න පුළුවන්. අන්න ඒ වගේ තමයි හිත අරමුණකට බැස්සට පස්සේ උන්වහන්සේට පුළුවන් ඒ හිතේ මිශ්‍රවෙලා තිබෙන සියලුම වෛතසික වෙන වෙනම හඳුනා ගන්න. බුදුරජාණන්වහන්සේට මනසිකාරය මුල් වේච්ච මහා බලවත් ඉතාමත් සුක්ෂම ප්‍රඥාවක් තිබෙනවා.

බුදුරජාණන්වහන්සේ නැතිකොට ඒ කාලයේ වැඩ සිටි ප්‍රඥාවෙන් අධික අනිත් භාමුදුරුවෝ තමයි සැරියුත් භාමුදුරුවෝ. හොඳයි සැම දෙනාටම තෙරුවන් සරණයි! ධර්ම අවබෝධය වේවා!

සාධු ! සාධු ! සාධු !

ඉහත සඳහන් ධර්ම දේශනාව

අති පුජ්‍ය හන්තේ ජිනාලංකාර ස්වාමීන්වහන්සේ විසින් දේශිතයි.